

Sue Miller: A jó anya

Sue Miller 1986-ban napvilágot látott könyvében - a szociológiailag rendkívül pontosan megrajzolt nyolcvanas évekbeli amerikai történetet olvasva - életre kelnek Erik Fromm szavai, mely szerint a férfiak és nők közötti kapcsolat soha nem jobb annál, mint amilyen általában véve az emberek kapcsolata egy bizonyos társadalomban, de soha nem is rosszabb. A kor bostoni, washingtoni átlagembereit a pénz, a feminizmus, a - még „AIDS-félelem” nélküli - szabad szex, a művészi megújulás és a New Age, a Vízöntő kor minden iránt érdeklődő, a múltat bakancsos lábbal tipró, szemérmetlen intellektuális magamutogatása jellemzi, amely mögött az amerikai álmodást jelentő önmegvalósítás (kényszere) lebeg.

■ Mindez a főhős, az elvetélt zongoraművész Anna Dunlap, számára csupa veszélyként jelenik meg, hiszen a válás után anyagi biztonsága megint, nőieségét mindig is gyávasággal szemlélte, és már gyerekkorában belé vésődött, hogy a nemiség komolytalan és megalázó. Anna története igazából az önbecsülésről és a változásról szól, hiszen egy minden szempontból frigid házasságot lezáró válás után arra kényszerül, hogy szembenézzen az életét irányító hamis mítoszokkal, és erőfeszítéseket tegyen arra, hogy megváltoztassa énjéről, a férfiakról, valamint családjával való kapcsolatáról alkotott képét - amelyben egyetlen biztos pont van csupán: a rajongásig szeretett négyéves kislánya, Molly. A családi életet uraló minta-amerikai self-made man nagypapa, a senimitmondó bigott férj, és az érzelmek elől menekülő anya lélekromboló triászát egyedül Molly őszinte és szeretetteljes ragaszkodása töri meg. Nélküle az átlagember Anna ropant egyedül van - és úgy is érzi magát.

Gyermekkora óta meg van győződve arról, hogy olyan mint valamilyen árucikk, így értéke sikerességétől, eladhatóságától és elismertségétől függ.

Észreveszi, hogy értéke sem önmaga belső értékétől vagy személyiségétől függ, sem saját erejétől vagy szeretetre való alkalmasságától, sem pedig saját emberi kvalitásaitól, hanem attól, hogy el tudja-e ezeket adni a világnak, sikere van-e velük, és hogy mások (elsősorban a család) elismerik-e. Ez pedig olyan „piacorientáltsághoz” vezet, ami miatt Anna önérzete nagyon könnyen megingatható.

Hiányzik önértékeléséből az a meggyőződés, hogy „Ez vagyok én, ennyire vagyok képes szeretni, így tudok gondolkodni és érezni.” Ehelyett csak akkor érzi magát értékesnek, ha mások elismerik, ha el tudja adni magát, ha mások azt mondják: „csodálatos nő” vagy pedig „jó anya” vagy.

Anna válást követő magára maradása Mollyval teljes életet jelenthetne, ha az addig évtizedeken keresztül elnyomott - bár tulajdonképpen soha életre sem kellett - szexualitást és ezzel együtt az életvágyat is egy szerelem - a korszellemnek megfelelően non-konform avantgárd festőművész Leo Cutterrel - fel nem ébresztene. Egy pillanatra Anna is boldog lehet: "A beteljesülés pillanatát éreztem: mindent, ami drága volt nekem, magamban és magamhoz szorítva tartottam, bennem, rajtam keresztül egyesültek a szeretetben. Megtaláltam a módját, hogy el-mossak köztük minden határt. Mielőtt elszenderültem, edénynek képzeltem magam, amelyben tisztán, ártatlanul együtt lehattunk mind a hárman".

A boldog befejezés biztonságos menedéke azonban hiányzik, hiszen a katarzist nem egy új család születése jelenti, hanem Anna gyermekelhelyezési pert követő ("...És ön, aki annak rendjelmódja szerint tiltakozott, amikor Mr. Cutter megengedte az ön kislányának, hogy megérintse a péniszét, ez esetben hagyta, hogy maguk mellett legyen, mi-latt szeretkeznek?") sorsszerű bukása: "...azt képzeltem, hogy Leóval megnyílik az út valami felé... Ott követtem el a hibát, hogy elhittem magammal, hogy számomra is lehetséges, pedig nem az. Valami szabad, korlátok nélküli élet, vagy ilyesmi. Álmodtam, azt hiszem, és

most felébredtem...".

A per, Molly elvesztése és a Leoval történő szakítás után Anna addigi reményteljes énkeresése teljesen megszűnik. Szenvedésének egykedvű elvise-lése a családi szeretetet jelképező nagy-mamához teszi hasonlatossá, aki szintén nem képes olyan fokú szuverenitásra, mely megszabadíthatná a társadalmi elvárásoktól. Anna Dunlap jó anya, aki tett egy lépést álmai megvalósítása felé, és ezzel esélye volt egy jobb életre. De megfutamodott, és az élet elől (énjének teljese-sége elől), a „jó anyaság” asyliumába menekült.

Egy könyv, amiért érdemes elő-keresni a könyvtári olvasójegyet.

Gyurkó Szilvia

*Sue Miller: A jó anya
Európa Kiadó
Budapest, 1991*